

Overdenking over 1 Samuël 18: 1-12

David, Jonatan en Saul -

Over vriendschap en jaloezie gesproken...

(n.a.v. 1 Samuël 18: 1-12)

1^e lied: HEER, ai, maak mij uwe wegen - Psalm 25 : 2 en 7 (OB)

HEER, ai, maak mij uwe wegen / door uw woord en Geest bekend.
Leer mij, hoe die zijn gelegen, / en waarheen G' Uw treden wendt.
Leid mij in uw waarheid, leer / ijd'rig mij uw wet betrachten,
want Gij zijt mijn heil, o HEER, / 'k blijf U al de dag verwachten.

Gods verborgen omgang vinden / zielen, waar zijn vrees in woont.
't Heilgeheim wordt aan **zijn vrienden**, / naar zijn vreêverbond getoond.
d' Ogen houdt mijn stil gemoed / opwaarts, om op God te letten:
Hij, die trouw is, zal mijn voet / voeren uit der bozen netten.

Bijbel: 1 Samuël 18 : 1-12 (BGT)

¹⁻⁴ David had Goliath gedood. Nadat Saul en David met elkaar gepraat hadden, werd David een soldaat van Saul. Saul liet David niet meer teruggaan naar zijn eigen familie.

Jonatan, de zoon van Saul, - die bij dat gesprek was - ging veel van David houden. Hij werd Davids beste vriend. Hij beloofde dat hij altijd Davids vriend zou blijven. Als teken van hun vriendschap gaf Jonatan zijn jas, zijn harnas, zijn wapens en zijn riem aan David.

⁵ **Saul** liet David in veel oorlogen vechten en David won al die oorlogen. Daarom maakte Saul hem legeraanvoerder. Het hele volk en alle dienaren van Saul waren daar blij om.

⁶ Na het gevecht met Goliath ging David met het leger terug naar Jeruzalem. Overal waar het leger kwam, kwamen vrouwen koning Saul begroeten. Ze zongen en dansten bij de vrolijke muziek van trommels en andere instrumenten.⁷ Om de beurt zongen de vrouwen:

'Saul versloeg ze bij duizenden, David bij tienduizenden!'

⁸ Dat lied maakte Saul woedend. Hij dacht: Ze zeggen dat David tienduizend vijanden gedood heeft en ik maar duizend. Straks willen ze hem nog koning maken!

⁹⁻¹² Vanaf die dag vertrouwde Saul David niet meer. De volgende dag stuurde God Saul weer een kwade geest. Daardoor wist hij niet meer wat hij deed en liep schreeuwend rond met een speer in zijn hand. David begon op zijn harp te spelen om Saul te kalmeren. Maar Saul schreeuwde: 'Ik steek je dood!' Twee keer gooide hij zijn speer en beide keren miste hij. Toen werd Saul bang voor David; hij dacht: De Heer helpt David, maar mij helpt Hij niet meer.

Overdenking: *David, Jonatan en Saul – over vriendschap en jaloezie*

n.a.v. 1 Samuël 18:1-12 (16)

Bent u wel eens jaloers geweest? Ik kan beter vragen: wie niet...

Je zult maar een broer of zus hebben (gehad), die naar opa of oma heette, maar jij niet.

En opa of oma trok die dan voor met een groter cadeau dan jij kreeg.

Je zult maar... een klasgenoot, vriend, collega of goede buur gekend hebben, die betere cijfers of meer succes haalde dan jij, of die een eigen huis en auto had, en u niet.

Jaloezie kan je bitter, hard, wraakzuchtig maken. Toch is jaloezie iets, waar je een **keuze** hebt: *ik geef eraan toe, of niet!* Jaloezie staat in het rijtje van 'praktijken van de aardse begeerte' (Galaten 5:19-21): *"vijandschap, tweespalt, jaloezie en woede, geruzie en rivaliteit, afgunst"*. Terwijl de vrucht van de Geest anders is: *"liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing"* (5:22-23).

In ons bijbelverhaal zien we die strijd tussen "aardse begeerte en Geest" rond David.

Saul was als koning gezalfd en daar had de Geest van God mee te maken. Maar Saul was eigennuttig en trots geworden. Daarom was Gods Geest van hem geweken.

David liet zich wél door Gods Geest leiden. Als Gods gezalfde wachtte hij Gods tijd af.

Hij had daarin 'de vrucht van de Geest': geduld, geloof en zelfbeheersing.

Twee keer kwam deze herdersjongen David bij Saul. Eerst om met zijn harpspel Sauls kwade geest te kalmeren (hf. 16). Later als Davids vader hem naar Sauls leger stuurt om te informeren naar zijn zoon (hf. 17). Soldaten brengen hem bij de machteloze koning Saul. David verslaat Goliath door zijn geloof en door Gods hulp. Duizenden Filistijnen worden achtervolgd en gedood. En Saul maakt David legeraanvoerder. Maar wanneer vrouwen hen toezingen: *"Sauls versloeg ze bij duizenden, David bij tienduizenden"*, wordt Saul woedend. Saul vertrouwt David niet meer (18:5-9) en jaloezie krijgt de ruimte!

Een **levensgroot verschil** wordt zichtbaar rond David **tussen vader Saul en zoon Jonatan**.

Jonatan had eerder vernomen hoe David zijn vader met harpspel wist te kalmeren.

Nu had hij gezien hoe moedig David op Goliath was afgestapt. Ook had hij David tegen Goliath horen zeggen: *"De HEER zal je aan mij uitleveren, en ik zal je verslaan"* (17:46).

Blij herkende Jonatan bij David dezelfde geloofsovergave als bij hemzelf. Want Jonatan had bij een aanval op een Filistijnse wachtpost gezegd: *"De HEER kan evengoed met weinigen voor een overwinning zorgen als met velen"* (14:6).

Best bijzonder! De duivel had het bij Jonatan gemakkelijk kunnen winnen.

Als kroonprins had Jonatan reden om jaloers te zijn: niet ik, maar *David* bracht vader tot rust met zijn harp. Niet ik versloeg Goliath met mijn wapenuitrusting, maar *David* met een slinger en steen. Niet mij maakte vader tot legeraanvoerder, maar *David*...

Jonatan kan kiezen: of ik ontloop David omdat ik jaloers ben op zijn succes; of ik laat me verwarmen door Davids geloof en moed. **Jonatan kiest voor het laatste!**

Hij is **blij** met deze zielsverwant en sluit een innige vriendschap met David (18:3-4).

Daarbij geeft Jonatan David zijn eigen legeruitrusting! Alsof David kroonprins is!

Bij Jonatan zie je de vrucht van de Geest: liefde en vreugde, goedheid en zelfbeheersing. Wat heeft de heilige Geest kracht! God maakt Jonatans naam waar: *'de HEER is genadig'*!

Je kunt ervoor kiezen **niet** toe te geven aan jaloezie en *vriendschap* te sluiten - Jonatan. En je kunt ervoor kiezen **wel** eraan toe te geven en een *vijand* te worden – zie Saul. **Saul kon óók kiezen. Hij kiest voor het laatste: jaloezie, trots, haat.** We zagen dat bij het lied van de vrouwen. Saul is woedend, denkt: “Straks maken ze hém koning!” (v. 8). En als de kwade geest Saul weer bespringt, loopt hij als een razende door het huis met een speer in zijn hand. Naar David die op zijn harp speelt, schreeuwt Saul ineens: “Ik steek je dood!”. Twee keer werpt hij zijn speer naar David, maar die ontkomt. Daarin ziet Saul, dat God David bijstaat, en niet meer hem (v. 12).

Ach Saul, waarom kom je niet tot inkeer? Waarom ben je niet blij met deze David, de man naar Gods hart? Waarom kies je voor angst en jaloezie, verharding en... haat?

Voor hem geldt de uitspraak: **'Trots bouwt muren, nederigheid bouwt bruggen'**.

Terwijl Jonatan een **brug** naar David bouwt vanuit liefdevolle verbondenheid, bouwt Saul om David een **muur** om zijn hart. Zo raakt hij meer en meer vervreemd van God én van zijn zoon.

Steen voor steen trekt hij een muur op van *ergernis*, van *wantrouwen* naar David toe, van *agressie*, *angst* omdat God David bijstaat (14,28). Aan het slot (v. 29) is David zijn *aartsvijand*. Het gaat van kwaad tot erger bij Saul. Zijn ego maakt dat hij niet buigt.

Dat doet jaloezie en angst, wraakzucht met mensen: het gaat van kwaad tot erger. Misschien hebt u zo iets ook wel meegemaakt; vreselijk! We zien 't vandaag bij machthebbers die hun hart afsluiten en die willens en wetens kiezen voor het kwade.

Ook **onze Messias, de Here Jezus**, heeft ervaren, dat mensen jaloers op Hem waren. Toen het volk zei dat Jezus met gezag sprak, heel anders dan de Farizeeën, waren die jaloers. Ze deden alles eraan om Gods gezalfde uit de weg te ruimen. Ze kwamen niet tot inkeer. Ze bouwden een muur om hun hart en ruimden Jezus uit de weg.

Denk trouwens ook aan uzelf: als Jezus in ons leven aanwijst wat niet goed zit – u laat u leiden door afgunst, jaloezie, geroddel, enz. - wat doet u dan? Noemt u Hem dan nog “uw vriend”? Of zit uw ego u in de weg en wordt God uw vijand? **Wat kiest u?**

Kijk naar **Jezus**: Hij noemt ons zijn *vrienden* (Joh. 15:15). Hij bouwde een *brug* tussen God en ons, via Golgota. Zijn leven was daarin niet makkelijk, maar dienstbaar aan ons. Als uw leven niet altijd makkelijk is, bedenk: ‘Welk een vriend is deze Jezus!’ Hij laat u nooit in de steek. Nu niet, ook niet in beproevingen of in ons laatste uur. In zijn armen zijn wij veilig, want nooit faalt 't een Vriend als Jezus aan krachten (LvdK 291).

Amen

Jezus bouwde een **brug** tussen God en ons, via het kruis van Golgota.
Hij biedt ons zijn **vriendschap** aan: "Ik noem jullie mijn vrienden" (Johannes 15:15).

2^e lied: Welk een vriend is onze Jezus - Gezang 299 (ELB)

Welk een **vriend** is onze Jezus, / die in onze plaats wil staan!
Welk een voorrecht, dat ik door Hem / altijd vrij tot God mag gaan.
Dikwijls derven wij veel vrede, / dikwijls drukt ons zonde neer,
juist omdat wij 't al niet brengen / in 't gebed tot onze Heer.

Leidt de weg soms door verzoeking, / dat ons hart in 't strijduur beeft;
gaan wij dan met al ons strijden / tot Hem, die verlossing geeft.
Kan een **vriend** ooit trouwer wezen, / dan Hij die ons lijden draagt?
Jezus biedt ons aan genezing, / Hij alleen is 't, die ons schraagt.

Zijn wij zwak, belast, beladen, / en terneer gedrukt door zorg?
Dierbr'e Heiland! onze Toevlucht! / Gij zijt onze Hulp en Borg!
Als soms vrienden ons verlaten, / gaan wij biddend tot de Heer.
In Zijn armen zijn wij veilig, / Hij verlaat ons nimmermeer.